

B. ĐỀ BÀI

§1. BẤT ĐẲNG THỨC VÀ CHỨNG MINH BẤT ĐẲNG THỨC

4.1. a) Chứng minh rằng $a^2 + b^2 - ab \geq 0$ với mọi $a, b \in \mathbb{R}$.

Khi nào đẳng thức xảy ra ?

b) Chứng minh rằng nếu $a \geq b$ thì $a^3 - b^3 \geq ab^2 - a^2b$ với mọi $a, b \in \mathbb{R}$.

4.2. Chứng minh rằng

a) $a^4 + b^4 \geq a^3b + ab^3$ với mọi $a, b \in \mathbb{R}$.

b) $(a + b + c)^2 \leq 3(a^2 + b^2 + c^2)$ với mọi $a, b, c \in \mathbb{R}$.

4.3. Cho a, b, c là ba số dương. Chứng minh rằng

$$\text{a) Nếu } a < b \text{ thì } \frac{a}{b} < \frac{a+c}{b+c}; \quad \text{b) Nếu } a > b \text{ thì } \frac{a}{b} > \frac{a+c}{b+c}.$$

4.4. Cho a, b, c, d là bốn số dương và $\frac{a}{b} < \frac{c}{d}$. Chứng minh rằng :

$$\text{a) } \frac{a+b}{b} < \frac{c+d}{d}; \quad \text{b) } \frac{a+b}{a} > \frac{c+d}{c}.$$

4.5. Cho b, d là hai số dương và $\frac{a}{b} < \frac{c}{d}$. Chứng minh rằng

$$\frac{a}{b} < \frac{a+c}{b+d} < \frac{c}{d}.$$

4.6. Cho a, b, c, d là bốn số dương. Chứng minh rằng

$$1 < \frac{a}{a+b+c} + \frac{b}{b+c+d} + \frac{c}{c+d+a} + \frac{d}{d+a+b} < 2.$$

4.7. Chứng minh rằng

$$x^n + 1 \geq 0 \text{ với mọi } x \geq -1, n \in \mathbb{N}^*.$$

4.8. Cho a, b, c là số đo ba cạnh ; A, B, C là số đo (độ) ba góc tương ứng của một tam giác. Chứng minh rằng :

a) $(a - b)(A - B) \geq 0$; khi nào đẳng thức xảy ra ?

b) $60^\circ \leq \frac{aA + bB + cC}{a+b+c} < 90^\circ$; khi nào đẳng thức xảy ra ?

(Gợi ý. Sử dụng bất đẳng thức tam giác).

4.9. a) Chứng minh rằng, với mọi số nguyên dương k ta đều có

$$\frac{1}{(k+1)\sqrt{k}} < 2\left(\frac{1}{\sqrt{k}} - \frac{1}{\sqrt{k+1}}\right).$$

b) *Áp dụng.* Chứng minh rằng

$$\frac{1}{2} + \frac{1}{3\sqrt{2}} + \frac{1}{4\sqrt{3}} + \dots + \frac{1}{(n+1)\sqrt{n}} < 2.$$

4.10. a) Cho $k > 0$, chứng minh $\frac{1}{k^3} < \frac{1}{k-1} - \frac{1}{k}$.

b) Từ kết quả trên, hãy suy ra

$$\frac{1}{1^3} + \frac{1}{2^3} + \frac{1}{3^3} + \dots + \frac{1}{n^3} < 2.$$

4.11. a) Cho hai số a, b ($a \neq b$). Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức

$$f(x) = (x - a)^2 + (x - b)^2.$$

b) Cho ba số a, b, c đôi một khác nhau. Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức

$$g(x) = (x - a)^2 + (x - b)^2 + (x - c)^2.$$

4.12. Với các số a, b, c tùy ý, chứng minh các bất đẳng thức sau và nêu rõ đẳng thức xảy ra khi nào ?

a) $|a| + |b| \geq |a - b|$;

b) $|a + b + c| \leq |a| + |b| + |c|$

4.13. Với các số a, b, c tùy ý, chứng minh bất đẳng thức

$$|a - b| + |b - c| \geq |a - c|.$$

4.14. Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức

$$f(x) = |x - 2006| + |x - 2007|.$$

4.15. a) Chứng minh rằng $x + |x| \geq 0$ với mọi $x \in \mathbb{R}$.

b) Chứng minh rằng $\sqrt{x + \sqrt{x^2 - x + 1}}$ xác định với mọi $x \in \mathbb{R}$.

4.16. Để chứng minh $x(1 - x) \leq \frac{1}{4}$ với mọi x , bạn An đã làm như sau :

Áp dụng bất đẳng thức giữa trung bình cộng và trung bình nhân cho hai số x và $1 - x$, ta có

$$\sqrt{x(1 - x)} \leq \frac{x + 1 - x}{2} = \frac{1}{2}.$$

Do đó

$$x(1 - x) \leq \frac{1}{4}.$$

Theo em, bạn An giải như thế đúng hay sai, vì sao ? Em giải bài này như thế nào ?

4.17. Cho ba số không âm a, b, c . Chứng minh các bất đẳng thức sau và chỉ rõ đẳng thức xảy ra khi nào :

$$\text{a)} (a+b)(ab+1) \geq 4ab; \quad \text{b)} (a+b+c)(ab+bc+ca) \geq 9abc.$$

4.18. Cho ba số dương a, b, c , chứng minh rằng :

$$\left(1 + \frac{a}{b}\right)\left(1 + \frac{b}{c}\right)\left(1 + \frac{c}{a}\right) \geq 8.$$

4.19. Chứng minh rằng : Nếu $0 < a < b$ thì $a < \frac{2}{\frac{1}{a} + \frac{1}{b}} < \sqrt{ab} < \frac{a+b}{2} < b$.

4.20. Tìm giá trị nhỏ nhất của các hàm số sau

$$\text{a)} f(x) = x^2 + \frac{16}{x^2}; \quad \text{b)} g(x) = \frac{1}{x} + \frac{2}{1-x} \text{ với } 0 < x < 1.$$

4.21. Cho $a > 0$, hãy tìm giá trị lớn nhất của

$$y = x(a - 2x)^2 \text{ với } 0 \leq x \leq \frac{a}{2}.$$

4.22. Cho một tấm tôn hình chữ nhật có kích thước $80 \text{ cm} \times 50 \text{ cm}$. Hãy cắt đi ở bốn góc vuông những hình vuông bằng nhau để khi gấp lại theo mép cắt thì được một cái hộp (không nắp) có thể tích lớn nhất.

4.23. Chứng minh rằng

$$\text{a)} \text{Nếu } x^2 + y^2 = 1 \text{ thì } |x + 2y| \leq \sqrt{5};$$

$$\text{b)} \text{Nếu } 3x + 4y = 1 \text{ thì } x^2 + y^2 \geq \frac{1}{25}.$$

4.24. Cho a, b, c là ba số dương. Tìm giá trị nhỏ nhất của

$$A = \frac{a}{b+c} + \frac{b}{c+a} + \frac{c}{a+b}.$$

4.25. Trên mặt phẳng toạ độ Oxy , vẽ đường tròn tâm O có bán kính R ($R > 0$). Trên các tia Ox và Oy lần lượt lấy hai điểm A và B sao cho đường thẳng AB luôn tiếp xúc với đường tròn đó.

Hãy xác định toạ độ của A và B để tam giác OAB có diện tích nhỏ nhất.